

Sygn. akt: III U 278/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy I Ubezpieczeń Społecznych - w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Beata Ossowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 sierpnia 2015r. w O.

sprawy z odwołania H. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 31.03.2015r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że H. K. w okresie od 01 stycznia 2015r. do dnia 28 lutego 2015r. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-chorobowego;

2. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31.03.2015r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego H. K. od dnia 01.07.2004r. do dnia 28.02.2015r.

W odwołaniu od tej decyzji H. K. wnosił o jej zmianę i objęcie go ubezpieczeniem. Wskazał, iż od 1991r. do końca lutego 2015r. pracował na 1/3 etatu w charakterze kierowcy-konserwatora przy Ochotniczej straży Pożarnej M., lecz umowa miała charakter dorywczy, pracował jeden dzień, dwa tygodnie lub cały miesiąc, miał też niewielkie wynagrodzenie. Podniósł nadto, że jego głównym źródłem utrzymania była praca w gospodarstwie rolnym.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes KRUS wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że wyłączenie H. K. z ubezpieczenia społecznego rolników nastąpiło w oparciu o art. 6 pkt 13 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, bowiem w okresie od 01.07.2004r. do 28.02.2015r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę zawartej z Urzędem Gminy w T. i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniu jako pracownik.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. K. od 1985r. jest właścicielem gospodarstwa rolnego o pow. ok. 15ha i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników. Odwołujący był i jest nadal członkiem Ochotniczej Straży Pożarnej w M. i posiada uprawnienia do prowadzenia wozu ratowniczo-gaśniczego.

W dniu 01.06.1989r. między H. K. a Urzędem Gminy w T. została zawarta umowa o pracę w wymiarze 1/3 etatu na stanowisku mechanika sprzętu silnikowego OSP w M., która uległa rozwiązaniu z dniem 31.12.1989r. Następnie między tymi samymi stronami były zawierane kolejne umowy o pracę: od dnia 01.12.1990r. do 31.12.1990r. na stanowisku kierowcy konserwatora w OSP M. w wymiarze 1/3 etatu i od 01.01.1991r. do 28.02.2015r. na tym samym stanowisku. Na podstawie tych umów odwołujący miał obowiązek dbać o stan techniczny i sprawność motopompy i wozu bojowego używanego przez Ochotniczą Straż Pożarną w M. a także kierować tym pojazdem w razie wezwania do pożaru. Odwołujący był zobowiązany dokonywać przeglądu tego sprzętu, sam decydował, kiedy to będzie robił i ile czasu na to poświęci, nie podlegał żadnemu z pracowników Urzędu Gminy w T.. Umowa o pracę została rozwiązana za porozumieniem stron z dniem 28.02.2015r. Następnie od dnia 01.03.2015r. H. K. i Urząd Gminy w T. zawarli umowę zlecenia, na podstawie której odwołujący wykonywał takie same czynności i w taki sam sposób jak na podstawie umowy obowiązującej do dnia 28.02.2015r.

H. K. nie powiadomił KRUS o zawarciu w/w umów. Dopiero w dniu 02.03.2015r. złożył do KRUS świadectwo pracy za okres od dnia 01.01.1991r. do dnia 28.02.2015r. wskazujące, iż był zatrudniony w Urzędzie Gminy w T. w wymiarze 1/3 etatu na stanowisku konserwatora kierowcy OSP. W konsekwencji Prezes KRUS w dniu 31.03.2015r. wydał decyzję, w której stwierdził ustanie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego H. K. od dnia 01.07.2004r. do dnia 28.02.2015r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: odwołanie (k. 3a.s.), odpowiedź na odwołanie (k. 5a.s.), zeznania świadka E. M., zeznania H. K. w charakterze strony, akta KRUS dotyczące odwołującego Nr(...), akta osobowe odwołującego.

Sąd zważył, co następuje:

Decyzją z dnia 31.03.2015r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego H. K. od dnia 01.07.2004r. do dnia 28.02.2015r.

Z treści zaskarżonej decyzji i odpowiedzi na odwołanie wynika, iż wyłączenie H. K. z ubezpieczenia społecznego rolników nastąpiło w oparciu o art. 6 pkt 13 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Organ rentowy podnosił, że odwołujący nie spełnia warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, bowiem w okresie od 01.07.2004r. do 28.02.2015r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę zawartej z Urzędem Gminy w T. i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniu jako pracownik.

W ocenie Sądu odwołanie jest zasadne częściowo.

H. K. podnosił, iż umowa zawarta przez niego z Urzędem Gminy w T. nie jest umową o pracę, lecz umową zlecenia, nadto powoływał się na treść art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W aktach KRUS, dotyczących odwołującego znajduje się świadectwo pracy z dnia 02.03.2015r., wystawione przez Urząd Gminy w T., w którym wskazano, iż H. K. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w okresie od 01.01.1991r. do 28.02.2015r. w wymiarze 1/3 etatu na stanowisku konserwatora-kierowcy OSP. Ponieważ odwołujący podnosił, że faktycznie była to umowa zlecenia, Sąd na okoliczność sposobu wykonywania przez niego czynności przesłuchał odwołującego oraz w charakterze świadka wójta Gminy T., E. M.. Z ich zgodnych zeznań oraz akt osobowych nadesłanych przez Urząd Gminy w T. wynika, iż odwołujący jest członkiem Ochotniczej Straży Pożarnej w M. i posiada uprawnienia do prowadzenia wozu ratowniczo-gaśniczego. W dniu 01.06.1989r. między H. K. a Urzędem Gminy w

T. została zawarta umowa o pracę w wymiarze 1/3 etatu na stanowisku mechanika sprzętu silnikowego OSP w M., która uległa rozwiązaniu z dniem 31.12.1989r. Następnie między nimi były zawierane kolejne umowy o pracę: od dnia 01.12.1990r. do 31.12.1990r. na stanowisku kierowcy konserwatora w OSP M. w wymiarze 1/3 etatu i od 01.01.1991r. do 28.02.2015r. na tym samym stanowisku. Z ich zeznań wynika nadto, iż na podstawie tych umów odwołujący miał obowiązek dbać o stan techniczny i sprawność motopompy i wozu bojowego używanego przez Ochotniczą Straż Pożarną w M., dokonywać przeglądu tego sprzętu a także kierować tym pojazdem w razie wezwania do pożaru.

W ocenie Sądu sposób wykonywania tej umowy świadczy o tym, iż w istocie była to umowa zlecenia, a nie umowa o pracę. Zgodnie z art. 22 § 1 kp przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Z zeznań E. M., który stanowisko wójta zajmuje nieprzerwanie od 1990r., wynika, iż odwołujący był zobowiązany dokonywać przeglądu motopompy i wozu bojowego, lecz w tym zakresie nie podlegał żadnemu pracownikowi Urzędu Gminy w T.. Sam bowiem decydował, kiedy to będzie robił i ile czasu na to poświęci, nie podpisywał listy obecności, żaden z pracowników urzędu Gminy nie wydawał mu żadnych poleceń. Wóz był garażowany w budynku OSP w M., kluczem do tego budynku dysponował odwołujący i prezes OSP, nie mieli go zaś pracownicy Urzędu Gminy. E. M. zeznał nadto, iż odwołujący podlegał Komendantowi OSP, nadto nie tylko on jeździł tym wozem w czasie akcji gaszenia pożaru, lecz także inni członkowie OSP, którzy mieli stosowne uprawnienia. Zarówno z zeznań H. K., jak i świadka E. M. wynika, iż odwołujący na co dzień pracował w swoim gospodarstwie rolnym, natomiast czynności konserwatora-kierowcy OSP nie wykonywał codziennie, sam decydował, ile czasu poświęci na ich wykonywanie, nie miał wyznaczonych godzin wykonywania czynności, nie podlegał też żadnemu pracownikowi Urzędu Gminy i żaden z pracowników nie wydawał mu poleceń.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż sposób wykonywania czynności przez H. K. świadczy o tym, że umowa łącząca go z Urzędem Gminy w T. w istocie nie miała cech umowy o pracę, gdyż nie było elementu podporządkowania i osobistego świadczenia pracy w sposób ciągły, wozem bojowym mogła też jeździć inna osoba. Zauważyć też trzeba, że świadek E. M., pytany o to, dlaczego zawierano z odwołującym umowę o pracę, a nie umowę cywilnoprawną zeznał, iż taka była praktyka, gdyż inaczej nie byłoby chętnych, żeby wykonywać czynności za tak małe kwoty na innej podstawie niż umowa o pracę. Z jego zeznań wynika nadto, że faktycznie odwołującemu nie wypłacano ryczałtu za dojazdy własnym samochodem, chociaż w aktach osobowych znajduje się pismo o przyznaniu mu takiego ryczałtu. Należy też zauważyć, że umowę zawarł Urząd Gminy, gdyż zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należą m.in. sprawy dotyczące ochrony przeciwpożarowej.

Sąd orzekając miał nadto na uwadze fakt, iż pisemna umowa o pracę została rozwiązana za porozumieniem stron z dniem 28.02.2015r. Następnie od dnia 01.03.2015r. H. K. i Urząd Gminy w T. zawarli umowę zlecenia, na podstawie której odwołujący wykonywał takie same czynności i w taki sam sposób jak na podstawie umowy obowiązującej do dnia 28.02.2015r.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż H. K. i Urząd Gminy w T. łączyła w spornym okresie od dnia 01.07.2004r. umowa zlecenie a nie umowa o pracę.

Okoliczność ta nie zmienia jednak oceny co do podlegania H. K. ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od dnia 01.07.2004r. do dnia 31.12.2014r.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie, ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny

- jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie natomiast z art. 16 ust. 1 pkt 1 tej ustawy ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny. Przepisów ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych (art. 16 ust. 3 tej ustawy).

Przepis art. 6 pkt 13 w/w ustawy stanowi natomiast, że ilekroć w ustawie jest mowa o osobie podlegającej innemu ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się osobę podlegającą obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych lub objętą przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym.

H. K. został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników od 01.07.2004r., a więc już pod rządami ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepis art. 6 ust. 1 pkt 4 tej ustawy stanowi, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4.

Z powyższych przepisów wynika więc, że przyjęcie, iż H. K. łączyła z Urzędem Gminy w T. umowa zlecenia, a nie umowa o pracę, nie spowoduje zmiany zaskarżonej decyzji za okres od dnia 01.07.2004r. do dnia 31.12.2004r. Odwołujący wykonując czynności na podstawie umowy zlecenia (a także innej umowy cywilnoprawnej o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia) podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu w ZUS na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Tym samym w okresie od dnia 01.07.2004r. do dnia 31.12.2004r. nie mógł podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników. Zaskarżona decyzja w tej części jest więc prawidłowa. Na marginesie należy uznać, iż analogiczna sytuacja będzie miała miejsce w razie uznania, iż H. K. łączyła umowa o pracę, gdyż zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami.

H. K. powoływał się w sprawie na treść art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przepis ten stanowi, że rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów. Przepis ten został wprowadzony do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników dopiero od 01.01.2015r., dlatego może mieć zastosowanie do stanów faktycznych dopiero od tej daty. Z przepisu tego wynika więc, że osoby mające zawartą umowę zlecenia w okresie do 31.12.2014r. podlegały ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych i ubezpieczeniu w ZUS a dopiero od 01.01.2015r. mogą nadal podlegać KRUS, jeśli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów. Z akt osobowych odwołującego wynika, iż w okresie od 01.01.2015r. przychód H. K. z tytułu umowy zawartej z Urzędem Gminy w T. wynosił 470zł, a więc mniej niż 1/2 minimalnego wynagrodzenia, dlatego może on podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 01.01.2015r. do 28.02.2015r.

Mając powyższe na uwadze Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 31.03.2015r. i stwierdził, że H. K. w okresie od dnia 01.01.2015r. do dnia 28.02.2015r. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego a oddalił odwołanie w zakresie podlegania tym ubezpieczeniom za okres od dnia 01.07.2004r. do dnia 31.12.2004r.

Z tych względów na podstawie art. 477¹⁴ § 1 i 2 kpc orzeczono jak w sentencji.